

Soạn văn 6 Cây khế - Kết nối tri thức với cuộc sống sẽ được Đọc tài liệu bao gồm các câu trả lời cho các câu hỏi trong bài học, sau đó là tổng hợp lại kiến thức của cả bài đọc.

Soạn bài Cây khế - Kết nối tri thức

Gợi ý trả lời câu hỏi soạn văn 6 Kết nối tri thức bài Cây khế theo trình tự bài đọc.

Trước khi đọc

Hẳn nhiều em có ước muốn được đặt chân đến một hòn đảo ngoài khơi xa lắc, chưa ai biết đến và thường hình dung ở đó có nhiều điều thú vị, kì diệu chờ được khám phá.

Hãy tưởng tượng em đang ở vào tình huống đó. Em có thể chia sẻ với các bạn những điều kì diệu mà em được chứng kiến.

Gợi ý

Ngoài đảo hoang có thể có nhiều động thực vật quý hiếm - do không có sự sinh sống, tác động của con người. Cũng có thể có nhiều châu báu quý hiếm tuyệt đẹp.

Đọc văn bản

Theo dõi: Thời gian, địa điểm diễn ra câu chuyện có gì đặc biệt?

Gợi ý

- Thời gian: ngày xưa, ngày xưa.

- Địa điểm: một nhà kia.

Dự đoán: Điều gì sẽ xảy ra tiếp theo?

Gợi ý

- Chim ăn nhiều thì cây sẽ nhanh hết quả, làm giảm đi thu nhập của gia đình.

- Chim sẽ báo đáp lại vợ chồng người em vì họ đã cho chim ăn khế chín.

Tưởng tượng: Một hang lớn đầy vàng, kim cương, thủy tinh, hổ phách, ... trông thế nào?

Gợi ý

- Một hang lớn đầy vàng, kim cương, thủy tinh, hổ phách, ... ánh sáng làm cho báu vật trong hang đều lấp lánh, lung linh đầy mê hoặc.

Dự đoán: Cái túi của vợ chồng người anh sẽ gây ra điều gì?

Gợi ý

- Cái túi quá to nên khi đựng đầy vàng và kim cương sẽ khiến chim bay lượn khó khăn, có thể dẫn đến kết cục xấu.

Sau khi đọc

Tìm hiểu văn bản

Nội dung

Truyện Cây khế là câu chuyện về bài học đền ơn đáp nghĩa, niềm tin ở hiền sẽ gặp lành và may mắn của nhân dân.

Ý nghĩa câu chuyện:

- + Phê phán những kẻ tham lam, ích kỉ.
- + Ca ngợi con người hiền lành, chăm chỉ, nhân hậu.
- + Ước mơ của nhân dân về công bằng và sự sung túc.

Nghệ thuật

Sử dụng thể loại truyện cổ tích với những chi tiết hoang đường, kì ảo.

Thể loại: Truyện cổ tích.

PTBD chính: Tự sự.

Bố cục

Bố cục truyện Cây khế được chia ra làm 3 phần:

- + Phần 1 (Từ đầu đến lại với em nữa): Giới thiệu về nhân vật người em và cách phân chia tài sản của hai anh em.
- + Phần 2 (Tiếp đến trở nên giàu có): Chuyện ăn khế trả vàng của người em.
- + Phần 3 (Còn lại): Âm mưu của người anh và sự trừng phạt.

Tóm tắt

Ở một làng nọ có hai anh em, người anh thì vô cùng tham lam, người em thì hiền lành chịu khó. Sau khi ba mẹ qua đời người anh lấy vợ ra ở riêng và cố gắng vợ vét hết tài sản chỉ để lại cho người em một cây khế ở góc vườn. Người em bị người anh chèn ép như vậy nhưng không hề nói một lời phàn nàn nào, anh đã dựng túp lều gần cây khế, hàng ngày anh chăm bón cây khế và đi làm thuê để kiếm tiền nuôi thân. Cây khế càng ngày càng lớn dần, năm ấy bỗng sai trĩu quả, người em mừng vô cùng. Một hôm sau, bỗng dưng có một con chim lạ bay tới cây khế và ăn khế của người em, người em thấy vậy buồn lòng than thở với chim. Chim lạ mới nói lại rằng: “Ăn một quả trả cục vàng may túi ba gang mang đi mà đựng”. Hôm sau như lời hứa chim đến đón người em tới một hòn đảo có rất nhiều vàng bạc, châu báu. Người em xuống lấy vàng và chỉ lấy vừa đầy túi ba gang rồi lên lưng chim trở về. Người em về nhà dùng số vàng bạc lấy được mang đi đổi lấy lúa thóc để giúp đỡ cho người dân ở trong làng. Thấy người em bỗng có nhiều vàng bạc nên người anh đã âm mưu sang đòi đổi nhà lấy cây khế, lại lần nữa người em đồng ý đổi với người anh mà không một lời phàn nàn. Cây khế lại sai quả, chim lạ lại đến ăn người anh cũng có ý than thở với chim. Một hôm sau chim đến đón người anh đi đến hòn đảo vàng bạc, vốn bản tính tham lam nên người anh đã lấy rất là nhiều bỏ vào túi sáu gang mang theo. Trên đường về vì vàng bạc quá nhiều, chim bảo người anh vứt bớt nhưng người anh không chịu, chim đã quá mỏi cánh nên đã nghiêng cánh hất người anh tham lam cùng vàng bạc xuống biển. Thế là người anh tham lam ấy không còn trở về được nữa.

Trả lời câu hỏi

Câu 1. Cây khế kể về chuyện gì? Em thích nhất chi tiết nào trong chuyện?

Trả lời

- “Cây khế” kể về chuyện người em hiền lành được báo đáp xứng đáng và người anh tham lam phải chịu kết cục thảm khốc khi cùng được chim trả công sau khi ăn khế. Đây là câu chuyện về bài học đền ơn đáp nghĩa, niềm tin ở hiền sẽ gặp lành và may mắn của nhân dân.

- Em thích nhất chi tiết chim đưa người em đến đảo hoang ngoài biển với nhiều loại đá quý, vàng bạc, kim cương lấp lánh, đủ màu sắc.

Câu 2. Hãy tóm tắt chuyện Cây khế.

Trả lời

Tóm tắt truyện “Cây khế” :

Ngày xưa ở một nhà kia có hai anh em, cha mẹ mất sớm để lại cho một khối gia tài. Vợ chồng người anh tham lam giành hết chỉ chừa lại cho người em một gian nhà lụp xụp, trước cửa có một cây khế ngọt. Vợ chồng người em chăm chỉ làm ăn và chăm sóc cây khế chu đáo. Đến mùa khế ra rất nhiều quả. Bỗng một hôm có con chim lạ đến ăn khế. Vợ chồng người em than thở và chim lạ liền bảo người em may túi ba gang để chim trả ơn. Hôm sau, chim đưa người em ra đảo lấy vàng và trở về. Từ đó, người em trở nên giàu có. Người anh hay tin, lân la đến dò hỏi và đòi cả gia tài của mình để lấy túp lều cùng cây khế. Đến mùa khế chín, chim đại bàng lại đến và cũng

ngỏ ý sẽ trả ơn. Người anh vì tham lam nên đã may túi to để đựng được nhiều vàng. Trên đường đi lấy vàng về vì quá nặng nên người anh đã bị rơi xuống biển và chết.

Câu 3. Truyện cổ tích thường mở đầu bằng những từ ngữ quen thuộc chỉ thời gian trong quá khứ, không gian không xác định. Em hãy tìm các từ ngữ đó trong truyện cây khế.

Trả lời

- Từ ngữ chỉ không gian – thời gian trong truyện cổ tích “Cây khế”:

+ Thời gian: ngày xưa ngày xưa.

+ Không gian: ở một nhà kia.

- Ý nghĩa: có ý phiếm chỉ không gian, thời gian xảy ra câu chuyện, nhằm đưa người đọc vào thế giới hư cấu thuận lợi hơn.

Câu 4. Con chim đưa hai anh em ra đảo hoang có phải là con vật kỳ ảo không? Vì sao?

Trả lời

- Con chim đưa hai anh em ra đảo hoang là con vật kì ảo. Vì nó mang 1 số đặc điểm như:

+ Biết nói tiếng người: “Ăn một quả, trả cục vàng, may túi ba gang, mang đi mà đựng!”

+ Có phép thần kì, biết chỗ cất giấu của cải, vàng bạc, kim cương,...

Câu 5. Trong lời kể của truyện cổ tích, tác giả dân gian thường xen vào những câu có dáng dấp ca dao, tục ngữ, lời có vần dễ thuộc, dễ nhớ. Trong truyện này, có câu nói nào như thế? Nhân vật nào đã nói câu nói đó?

Trả lời

- Câu nói của con chim lớn: “Ăn một quả, trả cục vàng, may túi ba gang, mang đi mà đựng!” là câu có vần, dễ thuộc, dễ nhớ.

- Ngày nay, câu “ăn một quả, trả cục vàng” hay “ăn khế, trả vàng” cũng thường được nhân dân dùng để chỉ một việc làm được trả công hậu hĩnh, có kết quả tốt đẹp.

Câu 6. Đảo xa nơi con chim đưa người em đến có điều gì kì diệu? Điều kì diệu này đã giúp gì cho cuộc sống của người em sau đó?

Trả lời

- Điều kì diệu ở đảo xa: trên đảo toàn đá trắng, đá xanh, đá đỏ, đá ngũ sắc, ... toàn những thứ đá trong như thủy tinh và hỏ phách đủ các màu. Có hang sâu và rộng, ngoài cửa có nhiều vàng và kim cương.

- Điều kì diệu này đã giúp cho vợ chồng người em dần trở nên giàu có.

Câu 7. Trong truyện, hai nhân vật người anh và người em luôn đối lập nhau về hành động. Hãy chỉ ra sự đối lập giữa họ và nêu nhận xét về đặc điểm của hai nhân vật này.

Trả lời

a. Người anh

- + Lười biếng, bao nhiêu công việc khó nhọc đều trút cho vợ chồng em.
 - + Chiếm hết của cải, ruộng vườn chỉ để lại cho em một gian nhà lụp xụp và 1 cây khế ngọt.
 - + Thấy chim lạ đến thì hốt hải chạy ra.
 - + Tru tréo lên: “Cả nhà tôi trông vào cây khế, bây giờ chim ăn ráo ăn tiết thì tôi cậy vào đâu”.
 - + Cuồng quýt bản cải may túi. Mới đầu định mang nhiều túi nhưng sợ chim không ưng nên chỉ may 1 túi nhưng to gấp 3 lần túi của người em.
 - + Người chồng tốt ngay lên lưng chim còn người vợ vái lấy, vái để chim thần.
 - + Hoa mắt vì của quý. Vào trong hang lại càng mê mẩn tâm thần, quên đói, quên khát, cố nhặt vàng và kim cương cho thật đầy tay nải, dồn cả vào ống tay áo, ống quần, lê mãi mới ra khỏi hang. Đặt tay nải dưới cánh chim rồi lấy dây buộc chặt vào lưng chim và cổ mình.
- => Vì mang nặng lại gặp cơn gió mạnh nên chim và người anh đều rơi xuống biển. Người anh bị sóng cuốn đi mất.

b. Người em

- + Thức khuya, dậy sớm, cố gắng làm lụng.
- + Không ta thán.
- + Đợi cho chim ăn xong bay đi mới lên cây hái.
- + Người vợ nói: “Ông chim ơi, ông ăn như thế còn gì là khế của nhà cháu nữa! Cây khế nhà cháu cũng sắp hết quả rồi đây, ông ạ!”
- + Nghe lời chim may một túi vải, bề dọc, bề ngang vừa đúng ba gang.

+ Trèo lên lưng chim.

+ Thấy hang sâu và rộng không dám vào chỉ dám nhặt ít vàng, kim cương ở ngoài rồi ra hiệu cho chim bay về.

=> Chim đưa người em về đến nhà. Từ đấy, hai vợ chồng người em trở nên giàu có.

Câu 8. Từ những kết cục khác nhau đối với người anh và người em, tác giả dân gian muốn gửi gắm bài học gì trong truyện này?

Trả lời

Từ những kết cục khác nhau đối với người anh và người em, tác giả dân gian muốn gửi gắm bài học:

+ Cần phải luôn chăm chỉ, cần mẫn lao động thì mới có được thành quả tốt

+ Hiền lành, tốt bụng thì sẽ được đền đáp xứng đáng.

+ Quá tham lam thì sẽ phải gánh chịu hậu quả.

+ Hãy giúp đỡ người khác khó khăn hơn mình.

Viết kết nối với đọc

Tưởng tượng ra một kết thúc khác cho chuyện Cây khế. Viết đoạn văn (khoảng 5-7 câu) kể về kết thúc đó.

Gợi ý

Có thể viết cho câu chuyện một kết thúc nhân đạo hơn: để người anh được sống, có thể được trở về bên gia đình hoặc sống cô quạnh ngoài hoang đảo...

Bài làm tham khảo

1. Trên đường về giữa biển, chim mỗi cánh van nài người anh bỏ bớt. Hấn tiếc quá không bỏ được, chim không thể gượng nổi chao nghiêng cánh. Thế là người anh cùng túi vàng rơi xuống và không còn biết gì nữa cả.

Tỉnh lại người anh thấy mình nằm trên một hòn đảo. Có lẽ hắn đã bị sóng đánh dạt vào bờ. Trải qua sự việc này, người anh thấy mình thật dại dột đã để lòng tham làm mờ lí trí, hắn đã rút ra được bài học đích đáng cho mình. Từ đó, hắn phải sống cô đơn, lẻ loi trên hoang đảo đến suốt đời.

2. Sau khi bị rơi xuống biển, người anh trôi dạt vào bờ. Tỉnh lại được người dân cứu giúp và đưa trở về nhà trong tình trạng thê thảm. Từ đó, người anh hiểu ra hậu quả do thói tham lam gây nên

và sống tử tế, nhân hậu hơn. Chứng kiến người anh đã thức tỉnh, người em trai hết lòng giúp đỡ anh vực dậy, cùng nhau chia ruộng đất, lao động cần mẫn, chăm chỉ và yêu thương nhau hơn xưa. Thấm thoát cả hai anh em cùng trở nên khá giả. Họ đã bàn với nhau để dành một phần riêng thóc gạo giúp đỡ những người nghèo khổ. Tiếng lành đồn xa, ai ai cũng yêu quý hai anh em nhà ấy.

-/-

Với toàn bộ tài liệu hướng dẫn **soạn bài Cây khế - Kết nối tri thức**, hi vọng các em sẽ chuẩn bị bài học tốt nhất trước khi tới lớp. Chúc các em học tốt môn Ngữ văn 6.